

Handleiding

**Belgisch Avifaunistisch
Homologatiecomité
(BAHC)**

Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

Versie 1: januari 2012

INHOUD

1. Inleiding	p. 3
2. Algemene beginselen	p. 3
1) Doel van het BAHC	p. 3
2) Status van het BAHC	p. 3
3) Jaarverslag	p. 3
4) Samenstelling van het BAHC en taken van de BAHC-leden	p. 3
5) Aanstelling BAHC-leden	p. 4
6) Profielschets BAHC-lid	p. 4
7) BAHC-vergaderingen	p. 4
3. Werkwijze van het BAHC	p. 5
1) Te beoordelen soorten	p. 5
2) Te beoordelen ondersoorten	p. 5
3) Eisen voor documentatie	p. 5
4) Beoordelingsprocedure	p. 6
5) Beoordelen op inhoudelijke wijze	p. 7
6) Externe hulp	p. 8
7) Wilde herkomst versus niet-wilde herkomst	p. 8
8) Nieuw taxon voor België	p. 9
9) Categorieën	p. 9
10) Kans op fouten	p. 10
11) Openbaarheid van gegevens	p. 10
4. Bijlagen	p. 11
1) Bijlage 1: overzicht van BAHC-leden, adressen, functies en termijnen	p. 11
2) Bijlage 2: soorten of ondersoorten met speciale determinatie-eisen	p. 12

1. INLEIDING

Dit document heeft als doel uitleg te geven over het statuut en de werking van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité (hierna: BAHC). Dit document moet in de eerste plaats dienen als een handleiding voor de leden van het BAHC bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Daarnaast moet deze handleiding ook dienen als een document ten bate van vogelwaarnemers, in het bijzonder personen die verslagen indienen met beschrijvingen van zeldzame vogels. Het document moet de waarnemers in staat stellen om inzicht te krijgen in de werking van het BAHC.

Deze handleiding is het eerste document in zijn soort omtrent de werking van het BAHC. Het is de bedoeling dat de inhoud van deze handleiding in de toekomst met enige regelmaat zal worden geëvalueerd. Indien nodig zal op basis van deze evaluatie worden overgegaan tot het publiceren van een bijgewerkte versie van deze handleiding.

Deze handleiding zal worden gepubliceerd op de website van het BAHC: www.bahc.be

2. ALGEMENE BEGINSELEN

1) Doel van het BAHC

Het BAHC heeft als doel het verzamelen, beoordelen en archiveren van gevallen van zeldzame vogelsoorten en -ondersoorten in België. Met zeldzame vogelsoorten en -ondersoorten worden bedoeld: de soorten en ondersoorten die in een periode van 10 jaar gemiddeld minder dan 10 keer per jaar werden waargenomen in België.

2) Status van het BAHC

Het BAHC is een onafhankelijke commissie die financieel wordt bijgestaan door Natuurpunt.Studie.

3) Jaarverslag

Het BAHC doet jaarlijks verslag van haar bevindingen in de vorm van een rapport, met daarin de beoordeelde waarnemingen van het voorgaande jaar en eventueel van de jaren daarvoor. Dit rapport wordt telkens in het 2de nummer van Natuur.oriolus van het jaar gepubliceerd.

Er wordt gestreefd om dit verslag te publiceren in het jaar dat volgt op het jaar van behandeling. Om die reden moet het verslag tijdig worden aangeboden aan de redactie van Natuur.oriolus. De auteurs van het jaarverslag hoeven geen lid van het BAHC te zijn; wel wordt altijd bij de auteursnamen '& BAHC' toegevoegd. Het BAHC is ten allen tijde verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering en voor de inhoud van het jaarverslag. De redactie van het betrokken tijdschrift is verantwoordelijk voor de finale tekstuele redactie en de opmaak.

4) Samenstelling van het BAHC en taken van de BAHC-leden

Het BAHC bestaat uit acht leden. Tot de gemeenschappelijke taak van alle leden behoort het beoordelen van gevallen. Verder zijn er een aantal functies die worden verdeeld onder de leden: voorzitter, secretaris, penningmeester, archivaris, webmaster en roulatiecommissaris.

Tenslotte worden ook twee tot drie regiocoördinatoren aangeduid. Het is mogelijk om één of meerdere van deze functies aan een extern lid toe te vertrouwen. Externe leden wonen wel de vergaderingen bij, maar hebben geen stemrecht bij het beoordelen van gevallen. Om de continuïteit te verzekeren is het ook mogelijk dat er twee mensen worden aangesteld als roulatiecommissaris; zij werken dan nauw samen om roulatie van gevallen optimaal te laten verlopen.

Voor een overzicht van de huidige leden, de verdeling per regio en de huidige externe secretaris, zie **bijlage 1**.

Op 15 december 2009 is besloten een roulatiecommissaris, een archivaris, een webmaster en regiocoördinatoren aan te stellen. Deze hebben de volgende taken:

- Roulatiecommissaris: coördinatie en verwerking van roulatie van gevallen.
- Webmaster: de interne en externe communicatie over het BAHC homepage.
- Regiocoördinatoren: actief benaderen van waarnemers om de dossiervorming van een bijzonder geval rond te krijgen
- Archivaris: coördinatie van het archief

Het verdient aanbeveling om bij de samenstelling van de commissie uit te gaan van een zo breed mogelijk spectrum uit de 'vogelaarswereld'. Te denken valt aan een commissie met vertegenwoordigers uit de taxonomische hoek, uit de 'twitchers-scene', uit de inventarisatiewereld, uit de ringerswereld, aan een persoon met veel internationale contacten, aan een zeetrekter, aan een museumspecialist, aan een geluidenspecialist enz.

5) Aanstelling BAHC-leden

De leden worden in principe aangesteld voor een termijn van **vier jaar**. Als het lid na het verstrijken van deze termijn aangeeft te willen aanblijven, en de overige leden ter vergadering kunnen daarmee instemmen, dan wordt dit lid voor een tweede periode van vier jaar aangesteld. Na het verstrijken van de tweede termijn kan geen derde termijn worden verleend: een lid is dan verplicht af te treden. Eerder uittreden is ook mogelijk. Na een periode van afwezigheid van minimaal één jaar is het echter mogelijk om weer als lid toe te treden, waarbij weer de twee termijnen in acht moeten worden genomen.

De leden van het BAHC kunnen op eigen initiatief namen inbrengen van potentiële kandidaten wanneer de commissie uitgebreid of gewijzigd moet worden. Het BAHC neemt dan in de wintervergadering beslissing over de aanstelling van een kandidaat. Zijn er voor een vrijgekomen positie meerdere kandidaten beschikbaar dan wordt er hoofdelijk gestemd door de reeds bestaande leden. De kandidaat met de meeste stemmen wordt dan het nieuwe lid. Bij een gelijk aantal stemmen wordt door loting beslist.

6) Profielschets BAHC-lid

Een BAHC-lid moet de volgende eigenschappen hebben:

- een ervaren vogelaar zijn;
- de doelstelling en de werkwijze van het BAHC geheel onderschrijven;
- determinatie van vogels als belangrijk interessegebied hebben;
- in staat zijn beschreven waarnemingen kritisch en objectief door te lezen en van relevant commentaar te voorzien;
- in staat zijn gedachten helder op papier te kunnen formuleren;
- bij voorkeur de soorten op de Belgische beoordeellijst kennen;
- beschikken over ruime kennis van de meest relevant geachte literatuur inzake het voorkomen en de determinatie van vogels;
- toegang hebben tot een breed assortiment aan literatuur inzake het voorkomen en de determinatie van vogels;
- bij voorkeur bekendheid hebben als schrijver van publicaties inzake het voorkomen en de determinatie van vogels ;
- de motivatie hebben om nog niet ingediende waarnemingen te achterhalen.

7) BAHC-vergaderingen

Ten minste vier maal per jaar (lente, zomer, herfst en winter) komt de commissie in vergadering bijeen. Voorzitter en secretaris stellen een agenda op na eerst de overige leden te hebben gepolst over eventuele agendapunten. Vaste agendapunten zijn: opening, notulen vorige vergadering, mededelingen, roulatie, bekijken van documentatie, bespreken nieuwe soorten voor België en varia. De agenda wordt ten minste een week voor de vergadering door de secretaris aan de leden toegestuurd. De notulist notuleert, werkt de notulen uit en verzendt ze aan de leden uiterlijk 10 dagen

na afloop van de vergadering. Ten slotte wordt tijdens de vergadering de datum van de volgende vergadering vastgesteld. Een samenvatting van de notulen waarin de belangrijkste besluiten worden toegelicht, wordt als mededeling gepubliceerd op de website van het BAHC.

3. WERKWIJZE VAN HET BAHC

1) Te beoordelen soorten

Het BAHC beoordeelt vogelsoorten en vogelondersoorten (taxa) die in een periode van 10 jaar, gemiddeld minder dan 10 maal per jaar in België worden vastgesteld. De lijst van soorten en ondersoorten die momenteel door het BAHC wordt beoordeeld, is te vinden op de website bij documenten. Het BAHC beoordeelt tevens vogelsoorten en -ondersoorten die nog niet in België zijn vastgesteld maar wel als potentiële dwaalgast beschouwd kunnen worden.

Eventuele invasies worden bij de berekening van dit gemiddelde niet meegenomen, omdat zij het beeld van het voorkomen van de betrokken soort verkeerdelijk kunnen beïnvloeden.

Uitzonderingen op deze regel kunnen ten allen tijde gemaakt worden, in het bijzonder voor zeldzame soorten die aanleiding geven tot veel determinatiefouten gemaakt (bijvoorbeeld Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus*).

Wijzingen van de lijst van te beoordelen soorten kunnen op twee manieren plaatsvinden:

- In het geval van een toename van het gemiddeld aantal aanvaarde gevallen per jaar van een bepaald taxon kan het BAHC in vergadering besluiten dit taxon niet langer meer te zullen beoordelen.
- In het geval van een afnemend aantal waarnemingen van een taxon kan dit taxon op de lijst worden bijgeplaatst, om in de toekomst te worden beoordeeld.

Het aantal aanvaarde gevallen van een taxon wordt nauwkeurig bijgehouden door het BAHC, waardoor het relatief eenvoudiger is om taxa van de lijst af te voeren dan toe te voegen. Het toevoegen van een taxon aan de lijst is in beginsel lastiger te beoordelen aangezien er geen officiële lijst van het aantal waarnemingen van een bepaald taxon bestaat. Het overzicht van waarnemingen zoals gepubliceerd in de seizoenoverzichten van Natuur.oriolus of het aantal waarnemingen via het online waarnemingensysteem www.waarnemingen.be kunnen belangrijke informatiebronnen zijn om deze inschatting met kennis van zaken te kunnen maken.

Jaarlijks, tijdens de wintervergadering, zal de lijst in die zin door het BAHC in onderling overleg geëvalueerd en indien nodig bijgewerkt worden.

Wijzigingen in de lijst van beoordeelsoorten worden gepubliceerd in het eerstvolgend jaarverslag. Beslissingen van het BAHC worden tevens gemeld op het BAHC-site.

2) Te beoordelen ondersoorten

Het BAHC beoordeelt alleen ondersoorten die door de AERC TAC (Taxonomic Advisory Committee) als ondersoort worden erkend en (mogelijk) op eigen kracht België kunnen bereiken. Van ondersoorten die in het veld als zodanig herkenbaar zijn beoordeelt het BAHC alle meldingen. Van ondersoorten die niet in het veld herkenbaar zijn, maar wel in de hand, worden alleen vangsten (of in bepaalde gevallen geluidsopnames) beoordeeld.

3) Eisen voor documentatie

Om een geval te aanvaarden moet aan een aantal criteria worden voldaan:

- a) De locatie moet in ieder geval op de provincie nauwkeurig bekend zijn;
- b) De datum moet in ieder geval op jaar en kalendermaand nauwkeurig bekend zijn;
- c) Een geval moet gedocumenteerd zijn aan de hand van bijvoorbeeld foto's, video-opnamen, geluidsopnamen, veldschetsen, beschrijvingen en/of een balg.

Aanvaarding enkel op grond van een beschrijving kan alleen plaatsvinden als:

- a) De beschrijving past op de betreffende soort
- b) De beschrijving andere soorten uitsluit
- c) De omstandigheden waaronder de waarneming plaatsvond punten a en b rechtvaardigen.

Voor bepaalde soorten of ondersoorten worden speciale eisen gesteld. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om soorten of ondersoorten die moeilijk met zekerheid determineerbaar zijn, of soorten of ondersoorten waarvan de determinatiekenmerken nog niet erg goed bekend zijn. In bijlage 2 is een overzicht te vinden van dergelijke soorten of ondersoorten met speciale determinatie-eisen. Daarbij wordt uitgelegd waarom de determinatie van de betrokken soort of ondersoort niet voor de hand liggend is, en aan welke vereisten moet voldaan zijn opdat een geval voor aanvaarding in aanmerking zou kunnen komen.

Een geval waarbij de documentatie enkel bestaat uit een geluidsopname bij een slechts overvliegende vogel komt in principe niet voor aanvaarding in aanmerking. In gevallen van roepende overvliegende vogels dient de vogel in kwestie zodanig beschreven of gefotografeerd te zijn dat dit de determinatie ondersteunt waarbij de geluidsopname als doorslaggevend kan worden gezien.

Gevallen van dode vogels (vondsten) zijn aanvaardbaar als er geen aanwijzingen zijn dat de vogel niet op de vindplaats of daar vlakbij is overleden. Deze eis dient met name te worden gesteld in havengebieden, langs rivieren, bij vliegvelden en aan de kust, omdat daar het risico van aanvoer van stoffelijke resten aanzienlijk hoger moet worden geacht dan op andere locaties.

Daarenboven zijn vondsten alleen aanvaardbaar indien:

- a) er foto's zijn gemaakt en de dode vogel bij voorkeur verzameld is;
- b) er geen aanwijzingen zijn dat de vogel niet op die plek is aangespoeld;
- c) er geen aanwijzingen zijn van verblijf van de vogel op een schip;
- d) er geen aanwijzingen zijn van overlijden buiten de territoriale wateren;
- e) de dode vogel voldoende intact is om beoordeling op de vorige drie punten mogelijk te maken

4) Beoordelingsprocedure

In de werkwijze van het BAHC is een aantal fasen te onderscheiden, vanaf het moment dat een waarnemer een geval instuurt tot aan de publicatie van het jaarverslag.

Fase 1

Een waarnemer stuurt een waarneming in, bij voorkeur op een door het BAHC ontworpen online waarnemingsformulier. Dit is te vinden op de BAHC-site. Er zijn aparte formulieren voorzien voor veldwaarnemingen en voor ringvangsten. Dit formulier, aangevuld met eventuele verdere documentatie kan worden gestuurd naar marnix.vandegheuchte@telenet.be.

Een andere mogelijkheid is dat de regiocoördinator foto's en/of beschrijvingen van internetsites verzamelt, nog voordat een geval is ingediend door de waarnemers. Een dergelijk geval wordt al ingevoerd in de database en krijgt daarmee alvast een archiefnummer. De roulatiecommissaris wacht echter met in roulatie brengen tot de waarnemers zelf het geval hebben ingediend. Deze gevallen worden op het BAHC-site geplaatst als "nog niet-ingediend". Als de waarnemers na vier maanden nog niets hebben ingediend gaat een dergelijk geval rouleren met de dan beschikbare documentatie.

Fase 2

De roulatiecommissaris ontvangt de verslagen rechtstreeks en voert volgende stappen uit:

- a) gegevens worden in de database van het BAHC ingevoerd;
- b) elk geval wordt voorzien van een unieke archiefnummer;
- c) videobanden, CD's, DVD's of geluidscassettes worden apart gehouden om bekeken of beluisterd te worden op een vergadering;
- d) per 15 verslagen of minstens om de twee maanden worden verslagen in roulatie gebracht.

Fase 3

In de eerste ronde beoordelen alle leden of een geval in hun ogen aanvaardbaar is of niet, of dat men niet tot een besluit kan komen. Zeker bij moeilijke gevallen (verwisselbare soorten, slechte omstandigheden, enzovoort) wordt de leden dringend verzocht commentaar te leveren, zowel bij stemmen voor als tegen. Elk lid krijgt een maand tijd voor de eerste ronde van een pakket verslagen. Bij onverhoopt tijdsgebrek kan (uitgebreid) commentaar achterwege blijven, maar wordt men wel verzocht aan te geven of een geval aanvaardbaar is of niet aanvaardbaar. Nadat het pakket met alle gevallen door alle acht leden is beoordeeld komt het bij de roulatiecommissaris terecht.

Fase 4

De roulatiecommissaris bekijkt per geval de uitslag van de beoordeling. Er zijn dan drie mogelijkheden:

1 alle leden achten het geval aanvaardbaar: een geval is dan unaniem **aanvaard**. De indiener(s) wordt (worden) schriftelijk op de hoogte gesteld via een standaardkaartje of per e-mail met de mededeling dat het ingediende geval aanvaard is. Het geval wordt in het eerstkomende jaarverslag opgenomen en vervolgens gearchiveerd in het BAHC-archief.

2 alle leden achten het geval niet aanvaardbaar. Het geval is unaniem **afgewezen**. De indiener wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld via een standaardkaartje of per e-mail met een beknopte reden van afwijzing. Het geval wordt in het eerstkomende jaarverslag opgenomen (bij de afgewezen gevallen) en vervolgens gearchiveerd in het BAHC-archief. De indiener kan contact opnemen met het BAHC met het verzoek om een uitgebreidere motivering.

3 er is geen overeenstemming in de stemming, dus het geval is in de eerste ronde niet unaniem aanvaard of afgewezen. Het geval krijgt nu een **tweede ronde** die wat betreft werkwijze identiek is aan de eerste ronde, maar de leden krijgen nu ook de commentaren van de eerste ronde te zien. Als na de tweede ronde nog geen unaniem oordeel is verkregen, komt het verslag op de volgende vergadering aan bod en wordt er uiteindelijk tijdens de vergadering gestemd.

Fase 5

Tenslotte zal een geval worden aanvaard als na de tweede ronde unaniem voor is gestemd of als er tijdens de stemming op de vergadering maximaal één tegenstem is (onthoudingen tellen niet mee, maar als een meerderheid zich van stemmen onthoudt wordt het geval in een later stadium opnieuw beoordeeld in afwachting van nieuwe gegevens). Dit betekent dat er bij twee of meer tegenstemmers tijdens de vergadering een geval niet wordt aanvaard (zie echter ook paragraaf 3.8).

Indien er gestemd wordt voor wilde status van een geval, dan is een meerderheid van stemmen noodzakelijk om een geval te aanvaarden. Bij een gelijke stand is een geval dus niet aanvaard.

Ten slotte worden de indieners van het geval, identiek aan de eerste ronde, op de hoogte gesteld van de uitslag. Dit geldt dus niet voor gevallen die zijn behandeld op grond van een door de roulatiecommissaris samengesteld dossier.

Wanneer er nieuwe gegevens over een bepaald geval bekend worden, kan het BAHC in een later stadium beslissen om dat geval te herzien. Het is ook mogelijk dat alle gevallen van een bepaald taxon opnieuw beoordeeld dienen te worden als van een bepaald taxon nieuwe feiten met betrekking tot herkenning en/of voorkomen bekend worden. Alvorens tot herbeoordeling over te gaan, geven alle leden (tijdens een volledige roulatieronde) hun oordeel over de wenselijkheid van een her-roulatie. Bij een meerderheid van stemmen zal de her-roulatie door de roulatiecommissaris in gang worden gezet.

Fase 6

Alle beoordeelde gevallen worden verwerkt in het jaarverslag van het betreffende jaar van het geval of, indien een geval niet tijdig verwerkt kon worden, in het eerstkomende jaarverslag. Vervolgens worden ze opgeslagen in het BAHC-archief.

5) Beoordelen op inhoudelijke wijze

Bij de beoordeling van de inhoud wordt ervan uitgegaan dat er commentaar wordt gegeven op punten in de beschrijving (bijvoorbeeld zaken die in tegenspraak zijn met wat bekend is uit de literatuur), en dat beschrijvingen en/of commentaren integraal worden gelezen (het heeft bijvoorbeeld geen zin te zeggen dat vogel x mogelijk een afwijkende Buizerd *Buteo buteo* is als er ook beschreven staat dat deze drie keer zo groot was als een Zwarte Kraai *Corvus corone*).

Het is wenselijk dat er puur vanuit de beschrijving op het geval gereageerd wordt (ondersteund met relevante feiten). Een geval dat op een aantal punten rammelt aanvaardt omdat '...de waarnemer bekend en/of integer' is, of omdat '...de beschrijving authentiek' overkomt, is uit den boze. Evenmin is

het acceptabel om een geval af te wijzen met de vermelding 'ik geloof er niets van...'. Ook dan wordt een beredenering van dit 'ongeloof' verwacht. Andere argumenten als 'het is niet de goede tijd van het jaar' of: 'de locatie past niet op een dwaalgast' dienen met de grootste voorzichtigheid in acht te worden genomen, daar op deze manier een patroon van voorkomen door de commissie zelf wordt gecreëerd. Beide argumenten kunnen echter aanleiding zijn om een geval extra kritisch te kunnen bekijken.

Voor aanvaarding in aanmerking komende verslagen moeten voldoende informatie bevatten om de determinatie toe te laten. Dat betekent dat personen die verslagen indienen een minimum aan gegevens moeten toevoegen die de leden van het BAHC in staat moeten stellen om een oordeel te vellen.

Het oordeel van het BAHC is primair gericht op de (onder)soortdeterminatie. Daarnaast doet de BAHC zo mogelijk uitspraken over geslacht, leeftijd/kleed en eventueel ondersoort of geografische herkomst. Deze onderdelen maken deel uit van de formele beoordeling en worden opgenomen in het jaarverslag.

Het is belangrijk om voor ogen te houden dat het oordeel van het BAHC in de eerste plaats betrekking heeft op de beschrijving zoals die is weergegeven in een ingediend verslag van een waarneming van een zeldzame soort of ondersoort! Het BAHC oordeelt in beginsel of het verslag al dan niet voldoende gegevens bevatten om te garanderen dat het om de geclaimde soort of ondersoort gaat. Wanneer een ingediend geval niet aanvaard wordt door het BAHC betekent dat dus dat het verslag niet toeliet om de determinatie te bevestigen.

Waarnemingen van zittende commissieleden worden niet anders behandeld dan waarnemingen van andere waarnemers. Juist van commissieleden mag worden verwacht dat zij objectief staan ten aanzien van alle gevallen en eventueel 'eigenbelang' kunnen uitschakelen.

6) Externe hulp

Mocht tijdens de beoordelingsronden blijken dat de commissieleden te weinig ervaring of kennis hebben om het geval adequaat te kunnen beoordelen, dan is het aan te bevelen om een advies te vragen aan iemand van buiten de commissie. Het invoeren van externe hulp kan door ieder lid afzonderlijk worden gedaan na ruggespraak met de voorzitter.

De informatie van een externe deskundige wordt beschouwd als advies en is niet bindend voor het uiteindelijke oordeel van de commissie.

7) Wilde herkomst versus niet-wilde herkomst

Indien het BAHC een positieve uitspraak heeft gedaan over de identificatie van een geval, zal worden gekeken of het geval geen betrekking heeft op een vogel van een niet-wilde herkomst. Als er aanwijzingen of gegronde vermoedens bestaan dat de vogel van niet-wilde herkomst is, dan wordt een dergelijk geval afgewezen en in de categorie E geplaatst. Het vermoeden van een niet-wilde herkomst kan op (één van) de volgende criteria zijn gebaseerd:

- a) de vogel vertoont een voor een wilde vogel van de betreffende soort afwijkend gedrag;
- b) de vogel vertoont een verdachte slijtage aan het verenkleed, een voor de soort atypische rui of vreemde vergroeiingen aan poten en/of snavel, zoals extreem lange nagels;
- c) de vogel bevindt zich in een atypisch habitat of op een atypische locatie;
- d) de vogel draagt een verdachte ring of een ander merkteken dat een afkomst uit gevangenschap doet vermoeden;
- e) de waarneming valt op een atypisch tijdstip in het jaar.

De status van een soort wordt bepaald door het vermogen van deze soort om in onze contreien af te dwalen. Dit wordt bepaald aan de hand van het voorkomen van de soort in omliggende landen en de vergelijkbaarheid van verspreiding en dispersievermogen met soorten waarvan de wilde status in België of Europa niet ter discussie staat.

Als het gaat over ship-assisted vogels dan volgt het BAHC de AERC (Association of European Rarities Committees) richtlijnen:

- Enkel soorten die worden verondersteld zelf de oversteek (d.i. over de Atlantische Oceaan) te kunnen maken, kunnen worden aanvaard in categorie A (anders categorie E);
- Individuen waarvan geweten is dat ze vastgezet zijn of voedsel of drinken gekregen hebben, kunnen niet worden aanvaard in categorie A;
- De loutere aanwezigheid op een schip is niet genoeg om een waarneming niet te aanvaarden in categorie A.

8) Nieuw taxon voor België

Indien een nieuwe (onder)soort voor de Belgische Lijst wordt ingediend zal het BAHC eerst een uitspraak doen over de identificatie van een soort. Vervolgens wordt, zoals beschreven in de vorige paragraaf, een uitspraak gedaan over de kans op natuurlijk voorkomen.

Bij 'Wilde status' zal het geval van een nieuw taxon nogmaals de revue passeren op een vergadering van het BAHC, waarna bij een bekrachtiging van het uiteindelijke oordeel het taxon op de Belgische Lijst wordt geplaatst. Als het taxon niet wild wordt geacht, worden waarnemingen van dit taxon niet meer beoordeeld, echter wel gearhiveerd en op de E-lijst geplaatst.

Op de vergadering van 15 december 2009 is besloten om een nieuw taxon alleen op de Belgische lijst te plaatsen indien er geen enkele tegenstem is in de laatste ronde. Dat betekent dat voor een nieuw taxon het criterium van aanvaarding scherper is dan voor de andere gevallen waar één tegenstem mogelijk is (zie paragraaf 3.3, fase 5).

Er wordt naar gestreefd om het eerste geval van een nieuw taxon voor België te verwerken in een publicatie, die bij voorkeur wordt gepubliceerd in *Natuur.oriolus*. In de eerste plaats wordt de ontdekker of de indiener van het betrokken geval hierom verzocht. Het BAHC kan daarbij de nodige assistentie verlenen.

9) Categorieën

Door het AERC worden vijf categorieën onderscheiden. Het BAHC heeft beslist om deze categorieën over te nemen.

Categorie A houdt die gevallen in van soorten waarvan wordt aangenomen dat ze in **een schijnbaar wilde staat** in België voorkomen of ooit terecht zijn gekomen. Deze categorie omvat de broedvogels, regelmatige en onregelmatige doortrekkers, zomergasten, wintergasten en dwaalgasten. Een overzicht van de Belgische A-lijst die op 1 januari 2008 469 soorten telde, kan je vinden op de website bij de documenten.

Categorie B betreft gevallen van soorten die alleen **voor een bepaalde datum** zijn vastgesteld. Het AERC hanteert als datum 1 januari 1950.

Dit betekent voor België dat volgende soorten op de B-lijst staan:

- Casarca *Tadorna ferruginea*
- Siberische Taling *Anas formosa*
- Auerhoen *Tetrao urogallus*
- Veenpatrijs *Perdix perdix sphagnetorum*
- Giervalk *Falco rusticolus*
- Renvogel *Cursorius cursor*
- Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*
- Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularius*
- Zwartbuikzandhoen *Pterocles orientalis*
- Geelsnavelkoekoek *Coccyzus americanus*
- Sperweruil *Surnia ulula*
- Dwerguil *Glaucidium passerinum*
- Witrugspecht *Dendrocopos leucotos*
- Blauwe Rotslijster *Monticola solitarius*
- Siberische Lijster *Zoothera sibirica*
- Dwerglijster *Catharus swainsonii*
- Orpheusgramus *Sylvia hortensis*

Categorie C omvat de **geïntroduceerde soorten** (exoten) die hier te lande of in het West-Palearctische gebied regelmatig (gedurende een aaneengesloten periode van minimaal 15 jaar of drie generaties) tot broeden komen, maar waarvan alle exemplaren of hun voorouders met zekerheid uit gevangenschap afkomstig zijn.

Op 1 januari 2008 bestond deze categorie uit de volgende soorten:

- Canadese Gans *Branta canadensis*
- Nijlgans *Alopochen aegyptiaca*
- Mandarijneend *Aix galericulata*
- Schots Sneeuwhoen *Lagopus lagopus scoticus*
- Moerassneeuwhoen *Lagopus lagopus lagopus*
- Rosse Stekelstaart *Oxyura jamaicensis*
- Fazant *Phasianus colchicus*
- Rotsduif *Columba livia*
- Halsbandparkiet *Psittacula krameri*
- Monniksparkiet *Myiopsitta monachus*

Categorie D omvat de soorten waarvoor het erg ingewikkeld is om ze tot één van de andere categorieën (A,B of E) toe te wijzen. Categorie D is een wachtcategorie, waar een soort of een geval van een bepaalde soort, kan worden geplaatst zo lang er geen doorslaggevende argumenten om haar in één van de andere categorieën te plaatsen. Het BAHC doet zijn uiterste best om deze categorie zo “leeg” mogelijk te houden.

Categorie E omvat alle soorten waarvan wordt aangenomen dat gevallen betrekking hebben op exemplaren die niet van wilde herkomst zijn of die ship-assisted zijn zonder zelf in staat te zijn om tot in België te geraken.

Een overzicht van zowel de A, D als E-lijst vind je bij de documenten op de BAHC website.

10) Kans op fouten

Bij het aanvaarden of niet aanvaarden van gevallen kunnen twee soorten fouten optreden:

- a) Een geval wordt om wat voor reden *niet* aanvaard. Het is niet ondenkbaar dat het *wel* deze soort betrof.
- b) Een geval wordt aanvaard. Het is niet ondenkbaar dat het *niet* deze soort betrof.

Om fouten van de tweede soort te voorkomen, dient het BAHC ‘streng’ te zijn in haar beoordeling. Dit heeft als gevolg dat fouten van de eerste soort automatisch zullen toenemen. Bij een mildere, lankmoedige BAHC zullen automatisch fouten van de tweede soort toenemen. Al vanaf haar oprichting heeft het BAHC gekozen voor de werkwijze om fouten van de tweede soort zoveel mogelijk te voorkomen. Consequentie zal daarbij zijn dat gevallen kunnen worden afgewezen die ‘in werkelijkheid’ aanvaard dienden te worden.

11) Openbaarheid van gegevens

Alle gegevens in het BAHC-archief zijn openbaar toegankelijk voor diegenen die onderzoek willen doen naar zeldzame vogels in België. Dit kunnen individuele waarnemers of auteurs van artikelen en boeken of ornithologisch gerelateerde media zijn. Aanvragen dienen te worden gericht aan de secretaris; bij ongebruikelijke aanvragen (grote hoeveelheden informatie, onduidelijke motieven) dient de secretaris te overleggen met de voorzitter alvorens gegevens worden toegezonden of vrijgegeven voor inzage en treedt de voorzitter zo nodig in overleg met de leden van het BAHC.

4. Bijlagen

1) Bijlage 1: overzicht van BAHC-leden, adressen, functies en termijnen

ALGEMEEN ADRES

BAHC

T.a.v. Marnix Vandegehuchte, Willem de Zwijgerstraat 8 B-8020 Oostkamp, marnix.vandegehuchte@telenet.be

REGULIERE COMMISSIELEDEN

Johan Buckens

Jacob Van Maerlantstraat 128, 8000 Brugge

e-mail: johannes.buckens@telenet.be

Per augustus 2010 (eerste termijn verloopt augustus 2014)

Peter Collaerts

Zuurbemde 97, B-3380 Glabbeek

Regiocoördinator Vlaams-Brabant en Limburg

e-mail: Peter.Collaerts@scarlet.be

Per januari 2010 (eerste termijn verloopt januari 2014)

Miguel Demeulemeester

Jonkershovenstraat 209, B-8650 Houthulst

Roulatiecommissaris

Archivaris

Regiocoördinator West- en Oost-Vlaanderen

e-mail: wheatear32@hotmail.com

Per januari 2010 (eerste termijn verloopt januari 2013)

Joris Elst

Kalmthoutse Steenweg 46, B-2990 Wuustwezel

Voorzitter

e-mail: joris@elst.be

Per januari 2010 (eerste termijn verloopt januari 2013)

Wouter Faveyts

Moerbekeplein 24, B-9500 Moerbeke

e-mail: wouter.faveyts@telenet.be

Per januari 2010 (eerste termijn verloopt januari 2014)

Tom Goossens

Azalealaan 4, B-2275 Lille

Secretaris en penningmeester

Regiocoördinator Antwerpen

e-mail: tomgoossens@pandora.be

Per januari 2010 (eerste termijn verloopt januari 2013)

Joost Mertens

Hoogstraat 88A, B-9472 Denderleeuw

e-mail: j.mertens@vmm.be

Per augustus 2010 (eerste termijn verloopt augustus 2014)

Geert Spanoghe

Droogveldeweg 80, B-9031 Drongen

e-mail: geert.spanoghe@inbo.be

Per januari 2016 (tweede termijn verloopt januari 2016)

EXTERNE LEDEN

Marnix Vandegehuchte

Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020 Oostkamp

Roulatiecommissaris

Webmaster

Archivaris

e-mail: marnix.vandegehuchte@telenet.be

Bijlage 2: soorten of ondersoorten met speciale determinatie-eisen:

1. Grote aalscholver *Phalacrocorax carbo carbo*
De verschillen tussen de beide Europese ondersoorten van Aalscholver, *carbo* en *sinensis*, zijn behoorlijk subtiel en niet altijd eenvoudig te interpreteren in het veld. Gelet hierop kan het BAHC enkel gevallen aanvaarden die ondersteund worden door degelijk fotografisch materiaal.
2. Taigarietgans *Anser fabilis fabalis*
Het BAHC is voorstander van een heel voorzichtige aanpak. Voorlopig doet het BAHC liever geen uitspraak over solitaire exemplaren, omdat er nog maar relatief weinig literatuur over de herkenning van deze ondersoort verschenen is en omdat de variatie bij Toendrarietgans toch aanzienlijk blijkt. Claims van deze ondersoort moeten worden vergezeld van goed beoordeelbare foto's. De determinatie van solitaire exemplaren steunt voornamelijk op structurele kenmerken (snavelvorm, snavellengte, kopvorm, lengte van de hals, ...) die lang niet altijd eenvoudig te interpreteren zijn in het veld, laat staan in een beschrijving te vatten. Foto's en beschrijvingen van solitaire exemplaren worden ondertussen uiteraard zorgvuldig bijgehouden en zullen hopelijk in de toekomst beter beoordeeld kunnen worden.
3. Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris*
De herkenning van deze ondersoort is niet zo eenvoudig als soms wordt aangenomen. Het verenkleed van zowel gewone als Groenlandse Kolgans is variabel. Ook moeten tegenwoordig rekening worden gehouden met hybride ganzen en terugkruisingen: het is b.v. lang niet ondenkbaar dat een "grote Kolgans met stevige, oranje snavel" wel eens een terugkruising kan zijn met Grauwe Gans. Om deze redenen en omdat er in de literatuur nog niet veel verschenen is over het onderscheid tussen de ondersoorten, is het BAHC opnieuw voorstander van een voorzichtige aanpak. Concreet betekent dit dat voorlopig enkel typische exemplaren aanvaardbaar zijn. Claims van deze ondersoort moeten worden vergezeld van goed beoordeelbare foto's.
4. Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*
Gezien het feit dat de determinatie van kruisbekken verre van eenvoudig is, m.n. doordat er aanzienlijk veel variatie bestaat tussen diverse types van Kruisbek *Loxia curvirostra*, springt het BAHC omzichtig om met het beoordelen van gevallen van deze soort.
Alleen gevallen die betrekking hebben op gefotografeerde exemplaren en/of die vergezeld zijn van degelijke geluidsopnames van de betrokken vogel(s) komen voor aanvaarding in aanmerking.

Beschrijvingen van (vermeende) Grote Kruisbekken die niet aan bovenvermelde condities voldoen zijn nog steeds welkom en zullen zorgvuldig worden bijgehouden. Ook al zou het BAHC zich volgens de huidige stand van kennis niet met zekerheid kunnen uitspreken over de determinatie, dan bestaat de kans dat in de toekomst, met toegenomen kennis wel zal kunnen.
5. Siberische Tjiftjaf *Phylloscopus collybita tristis*
De verschillen tussen de diverse ondersoorten van Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* zijn behoorlijk subtiel en niet altijd eenvoudig te interpreteren in het veld. Alleen gevallen die betrekking hebben op gefotografeerde exemplaren en/of die vergezeld zijn van degelijke geluidsopnames van de betrokken vogel(s) komen voor aanvaarding in aanmerking.
6. Iberische Tjiftjaf *Phylloscopus ibericus*
De verschillen tussen de diverse (onder)soorten van Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* en sterk gelijkende andere soorten *Phylloscopus*-zangers zijn behoorlijk subtiel en niet altijd eenvoudig te interpreteren in het veld. Alleen gevallen waarbij sprake is van degelijke en goed beoordeelbare geluidsopnames van de betrokken vogel(s) komen voor aanvaarding in aanmerking, eventueel vergezeld van ondersteunende foto's.
7. Gele Kwikstaart *Motacilla flava*

Bepaalde ondersoorten van deze soort komen in principe alleen voor aanvaarding in aanmerking indien zowel een kledingbeschrijving/foto's als een geluidsopname beschikbaar is. Het gaat meer bepaald om de ondersoorten *Motacilla flava feldegg*, *M flava cinereocapilla* en *M flava iberia*. Op basis van de huidige kennis lijkt het onmogelijk om exemplaren van de ondersoorten *M flava beema* en *M flava lutea* te aanvaarden in een Noord-West-Europese context, maar niettemin zijn beschrijvingen van deze ondersoorten steeds welkom en zullen deze zorgvuldig worden bijgehouden. Ook al zou het BAHC zich volgens de huidige stand van kennis niet met zekerheid kunnen uitspreken over de determinatie, dan bestaat de kans dat in de toekomst, met toegenomen kennis wel zal kunnen.